

Remissvar

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

E-post: m.remissvar@regeringskansliet.se

2022-12-13

Ang. Trafikanalys Rapport 2022:14 Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning

Tillväxtanalys ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har fått rapporten "Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning" på remiss. Rapporten är underlag till den kommande klimathandlingsplanen.

I rapporten lämnas 23 förslag på styrmedel och åtgärder för transportsektorns klimatomställning. Klimatomställningen för transportsektorn vilar enligt Trafikanalys på tre ben: *Ett transporteffektivt samhälle, Hållbara förnybara drivmedel och Energieffektiva fordon, farkoster och fartyg.* Tillväxtanalys väljer att begränsa sitt remissvar till några förslag inom *Hållbara förnybara drivmedel* och *Energieffektiva fordon*, och främst fokusera på förslagens potentiella samhällsekonomiska effekter samt lämnar även några synpunkter på rapporten som helhet.

Koldioxidprissättning är motorn i klimatpolitiken

Inledningsvis menar Tillväxtanalys att ett explicit pris på koldioxid utgör motorn i klimatpolitiken och skapar incitament att vidta koldioxidreducerande åtgärder, investera i forskning och utveckling, infrastruktur med mera. Ett pris på koldioxid syftar till att koordinera och påverka de beslut som marknadens aktörer tar och drar nytta av de drivkrafter som marknaden skapar. Om alla aktörer möter ett enhetligt pris på växthusgaser kan utsläppsreduktion ske till lägsta kostnad för samhället. Att implementera andra styrmedel för att komplettera koldioxidpriset kan dock vara motiverat om ytterligare marknadsmisslyckanden föreligger.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Studentplan 3, Östersund

Stockholm
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Torsgatan 11, plan 4

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

Tillväxtanalys vill därför påpeka att det för flera förslag, framför allt inom områdena *Hållbara förnybara drivmedel* och *Energieffektiva fordon, farkoster och fartyg* är oklart vilka ytterligare marknadsmisslyckanden som förslagen syftar till att åtgärda. Tillväxtanalys menar på att det behövs en tydligare hindersanalys för att motivera förslagen samt hur dessa svarar mot de hinder som identifieras. Vidare anser Tillväxtanalys att även de förslag som motiveras med att "staten ska gå före" eller "föregå med gott exempel" behöver kunna stå på samhällsekonomiska grunder och resonemang. Utifrån rapporten är det inte tydligt om så är fallet och det kan leda till en sämre kostnadseffektivitet i klimatomställningen. Effekterna av att "gå före" behöver utvärderas mer noggrant och för att veta om det är en samhällsekonomisk lönsam strategi måste kostnader och intäkter kunna kvantifieras¹.

Tillväxtanalys avstyrker förslaget om förstärkt industrikliv för att främja produktionen av avancerade biodrivmedel

Trafikanalys beskriver att det finns en hög efterfråga på biodrivmedel samt att det finns god tillgång till biomassa för produktion av biobränsle i Sverige. Trafikanalys motivering av ytterligare stöd till biobränsleproduktion genom ett förstärkt industrikliv är delvis innovationsrelaterade marknadsmisslyckanden och att investeringens risker behöver minska. Exakt vad dessa risker är framgår inte. Är det exempelvis en högre ekonomisk risk i förhållande till andra investeringar eller finns risker kopplat till regelverk som förändras. Givet de förutsättningar Trafikanalys beskriver om hög efterfråga på biodrivmedel och god tillgång på insatsvaror för biodrivmedelsproduktion samt den begränsade beskrivningen av ytterligare hinder menar Tillväxtanalys att det inte är tillräckligt motiverat varför ytterligare stöd till biodrivmedelsproduktion behövs. Exempelvis behöver frågor som varför en hög efterfrågan inte stimulerar inhemsk produktion och hur konkurrenskraftig svensk produktion är analyseras ytterligare.

Gällande förslagen om upphandling

Tillväxtanalys avstyrker de förslag som avser upphandling². Den övergripande klimatpolitiken syftar till att skapa incitament för företag, hushåll och upphandlande myndigheter att minska sina utsläpp. Möjligheterna att använda upphandling som ett styrmedel för att åstadkomma kostnadseffektiva utsläppsminskningar är begränsade. Konjunkturinstitutet visar i KI2020:26 att upphandlande myndigheters möjligheter att kostnadseffektivt bidra till att de klimatpolitiska målen nås minskar när klimatpolitiken blir mer heltäckande³. Det är inte uppenbart att de förslag som rör upphandling inom specifika situationer för flygtransporter och sjöfart är kostnadseffektiva och för att kunna stödja dem behövs en tydligare beskrivning samt ytterligare underlag om varför de gör klimatomställningen mer kostnadseffektiv.

¹ Tillväxtanalys, 2022. *Mål och medel i klimatpolitiken*.

² *Utveckla klimatkraven i den upphandlade Gotlandstrafiken, Upphandla hållbart flygbränsle för statens tjänsteresor med flyg, Upphandla hållbart flygbränsle för statens flygtransporter, Ställ krav på minskad klimatpåverkan vid upphandling av flygtrafik.*

³ Konjunkturinstitutet 2020:26. *Miljö, ekonomi och politik 2020 – Upphandling med klimathänsyn.*

Om regeringen väljer att gå vidare med förslagen vill Tillväxtanalys uppmärksamma den kostsamma dubbelstyrning som uppkommer om extra klimathänsyn tas vid upphandlingar när övergripande styrmedel redan finns.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit analytiker Tobias Häggmark. I ärendets handläggning har även avdelningschef Thomas Pettersson Westerberg medverkat.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Studentplan 3, Östersund

Stockholm

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Torsgatan 11, plan 4, Stockholm

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100–6164